

F. L. VĚK.

Obraz z dob našeho národního probuzení.

NAPSAL ALOIS JIRÁSEK.

"Pozdrav tě Pán Bůh. Co dělá pan Ceypek?" ptal se P. Vrba, jak vešel do vyblíbené síně cihlami vydlážděné.

"Je doma."
"To si myslím." Přivěděl s úsměvem. Dřevěné, staré sechody vedoucí nahoru, jež měly masivní zábradlí se soškou nějaké skroucené Flory na podstavci u prvního sechodu, minul. Kdys po nich a Vavákem vedl nahoru k starému obrstváčnickovi, posledního po meči staročeského rodu Maternů z Květnice, poslední po přelici téže vládky rodiny, poslední ratolistu a kvetoucí.

Po těch schodech se P. Vrba pokřídil mrzutě ohlédl. Připomínaly mu, jak se o pannu Terezu ataral, aby z ní byla urozená slečna, jak se přičinil, aby ta ratolistka se ujala a sama nezašla. A sama pak — Uteci s komediantem! Ublížít tak svému kraml!

U Ceypkových dveří, k nimž síť přišel, utíral ještě jednou boty, umrzlým sněhem oplené. V klozuté, nevelké světnici, jejímž dvěma okny nyní dobře zamčenými a zepanými, bylo viděti do hraběcí zahrady, zrovna na kmeny starých stromů sněhem ošlehané, seděl starý Ceypek v teplé kamizole, v gamašech a bačkoraích u kamen na lavičce. Stydlý mu a posledním jich teplem vyhříval hřbet. Vlasy, v tyle černou mašli podvázané, měl už bílé i přistřížené kníry. Byl sušší, a oči v hubené, zadle tváři jakoby vystoupily. Díval se na levo ven do zahrady, jak snít poletuje, pak přímo na starší stěnu, na ní visely pro houaře a fletna, na starý prádelník, za němž stály sloupkové hodiny. To bylo ty, jimiž po obědě uspalval nebožtíka pána, když zatáhl za šňůru a spouštěl, třikrát, kousek po kousku. Nebožtík obrstváčnická mistr mu je odkázal, jakož i měděné kuchyňské nádobí; ustanovil tak poslední vůli, kterouž po jeho smrti našli v jeho psacím stole.

V tom mrtvém, uspanlivém tichu zimního odpoledne (a bylo brzo po obědě) a jak upřeně se zadíval na sloupkové hodiny, jejichž mosazné figurky se mde leskly, přikrádala se dřívota.

P. Vrba mu jí však splašil.

Ceypek ihned vstal, skoro se vyumřil, až se cvočel v uchu zableskl, a hned do posice (na bačkory zapoměl), dlouhé ruce k stehnum, a stoje tak, třeba že již ne jako struna, vítal, radostně překvapen:

"Poněžné vítám, velebný pane!"

P. Vrba začal o mrazu, že když dnes trochu polevil, ale proto že hodné fíčí. A Ceypek zas, ba že, však že se nemůže dotopit, ne a ne, a že nepal každou skulinu, že nemůže vystačit s dřívím, třeba že mu pan hrabě přidal na topeň, to že teď padne dříví, a pro Boha živého že ještě všechno pomrzne.

"A také mrzne a hladu je mezi lidmi a ptačtem — Tady když jsem docházel, celé hejno vran; tady v městě, mezi domy! —"

"A to jich přes tu chvíli máme celý mrak —" Ukázal k oknům, na zahradu. "Hladoví to —"

"Zajci! a koroptve jdou až ku stavení a do stavení, na dvory, a všecko je to prý hubené jako louč, sotva to nohami plete."

"To věřím, nebylo by divu, kdyby i včel —"

"Taký že tu jsou, tady za Náchodem, ke Kladsku, na horách, tam se ukázali —"

"I pro pána! — Ale já přiložím, velebný pane —"

"A pro mne ne, je tu hezky — a oni si zůstanou u kamen. Přitáhneme si pěkně stůl. Tak oni pořad dříví? A ublíhne ne?" pokoušel a usmíval se, jak Ceypek za něj oči vyvalil a kásl:

"Uhlím! Jakým uhlím? Kováčským?"

"A ne, kameným uhlím. To jim je novota. To je o tom řeč —"

"A jak že kamenné uhlí — je to kamen, a že hoří —"

"Je to kamen, černý, se země rykovaný —"

"A kde, prosím jich; myslíte to

opravdu?"
"Opravdu. Tady u Žebráka a u Hořovic to dobývají —"

"A hoří to? A je tím možná topit —"

"No, takoví nedočkaví novotáři už začali; také některé vrchnosti — Ale já bych s tím netopil! Smradl je z toho a páry nezdravé z toho jdou, a jak to černí? Člověk je hned jako kominík, a kamna musejí přestavovat — Ah, nic po tom, není nad dříví — Ale kdyby nebylo tak drahé! A ještě ho není. Já to vidím z okna. Jindy na Dobyčím plno fůr, teď sem tam nějaká fůrka a dost, a ještě neví, co za to. Dnes už chtějí, povázejí, za sáh mělkého 10 zl., to je neslycháno, za tvrdé 16 zl.! A ještě jaká chatrná míra, je toho na saních jako šafránu."

Za řeči už chopil se stolu; když ho však chtěl přitáhnout ke kamnům, Ceypek nedopustil a učinil tak sám. —

Zůstal za stolem na lavičce u kamen. P. Vrba usedl naproti na židli, a hned sahal do šosu pro karty; ale kniha, která ležela v levo od něho v rohu, mu přece nedala. Byla nevelká, prostě vázaná, z tuhého papíru. Jak jí zvědavě otevřel a uviděl řádky klikačeho písma švabachového na linkách olovem tažených, neodolal, nachýlil se, nahlédl.

"Našítkú modrau Sardelovan Sos. Vezmese kus másla, Sardele drobek Mauky, citronoviho Softu, nalegese vyna a trošku včemesse Ripavařy."

"A oni mlsnoto!" zabrazil P. Vrba vesele.

Ignace Ceypek vstal v rozpacích. Usmíval se, a že na své úkropy a káše knihu nepotřebuje, ale že jí měl, když ještě tu panu obrstváčnická mistr strojil, to se ví, že teď podle ní neváří, kde pak a co — usmál se zatřpkle — to že si jen tak někdy čte, jakoby vařil.

"To já vím, věd, ale tady to, že tu knížku, kterou jsem jim o nehdý půjčil, jistě nečetli."

"Čtu, ó čtu, velebný pane, ale ještě s ní nejsem hotov. Když také zrak už — a —"

"Ó oni ferino, na štky — a tady —" Maně zas obrátil listy a s úsměvem nahlédl: "Kanirované Karbonatle — a na Geonezr Smažený Pasatícky — na to mají zrak," žertoval. "No tak si sladší život a polkají sliny. Ale teď, věd," zavřel knihu a odstrčil, "když jsme se tak dlouho postili —"

Vytáhl ze šosu staré, dost usmolené karty, položil je na stůl, ale nehnul jimi. Seděl nad nimi okamžik jako zapomenutý, až se ozval:

"Bože, co ten chudý lid žuuá, takové mrazy!"

"A tak dlouho už to trvá!"

"Věřej-li pak, že lidé už sekaří nábytek, když není čím topit. Já vím, tam vede nás, ostává chudý křeč. Měli jen dvě postele a jednu už rozsekali —"

P. Vrba začal mluvit.

"A vojsko co žuuá!" vzpomínal soucinně Ceypek. "Teď na marše! A musejí prý maširovat."

"Maširují. Ženu je zas na ty Jakubíny. Ale tentokrát!" Hlas mu zjadrněl a v očích zahrálo.

"No Rusové — To slyšeli, že už táhli Moravou dolů do Italie —"

"Tady, zahradník něco povídal, já nikam nepůjdu, a že prý měli ležení před Brnem, ve sněhu —"

"Ve sněhu a v těch mrazích ve dne, v noci, a ještě si prosekali rybník a koupali se. Pravda, ne všichni, ale koupali se. Kozel, věd, jejich židni vojsko. To prý našli na to koukali. A císař pán tam z Vídně přjel, s císařovnou, uvítat je, a Rusové se mu ukázali ve zbrani, měli přes nimi ovčeni jako v ohni, a to se zomápano tak libilo, že dal každému vojáku, jako sprostému, po zlatém, kapráčím po dvou, a ošifci, no to se ví, dostali presenty." Ceypek přikývl hlavou, usmál se, a bral karty, jež P. Vrba rozládal.

I dal se do hry. Hráli a hráli, až P. Vrba sebou zase zavrtěl, jak mu proskočila blavou myšlenka hrů rukel. Neodolal však. Ozval se pojednou do pleskání karet a tichého pohovádání Ceypkova:

"A o jejich komendantu slyšeli?"

Ceypek upřel na něj vyjeveně sedě oči.

"O jakém, velebný pane."
"O Ruském —"

"To ne, neslyšel." Znělo to dost netečně, bez zvědavosti, neboť Ceypek se v boji nerad vyrušoval.

"A jak by ne! Vždyť byl s nimi v sedmileté vojny!"
Protivník náhle oživil.

"Je-li možná, velebný pane!"
"A toť se ví, to už bojoval —"

"Jak nám Rusové pomáhali?"
"To je starý, slovenský hrdina. Suvorov! Znájí ho? Tenkrát byl majorem, četl jsem o něm."

"A toho neznám."
"Teď už je maršálem a nejvyšším celé ruské armády — Ten už Turkům něco nasolil skrze hrdinství."

"Trumpf! Trumpf!" vrazil Ceypek do proudu.

"No, a teď nasolili mně." P. Vrba se té ráno jen usmál; to že se tak rozechřál Rusy a Suvorovem. "Ale věd, já se jim také odsloužím jako Suvorov. Ten byl také zabítý — Stích je mjtý — hehe zabítý, jak vedl vojsko na Turky — Sešikoval to — Dávají! Tak já nesu — Sešikuje to a teď vorwaerts, marš — a v tom bře —"

daosta ránu, omdlel — ale najednou se vzpamatuje — Inu, inu, to je karta — tedy co pak chei fiet — pravda, prokoukne — vidí, že vojsko coufá — Ale šlaka — to zas mně! — A tu křičí, ještě jak na zem seděl: "Mé děti, já jsem na živu, stůjte, počkejte, my musíme ty Turcké psy pobít! Vyskočí a —" P. Vrba seslíhl hlas a přízvukem, jenž měl býti ruským, volal: "Stupajte, na pravý!" Starý kaplan také povstal, kartu v ruce nad hlavou, pak jí pleskl o stůl, a zkrkl u válečné náladě: "Stupajte!" Hned se však nahnul nad stůl, jak dopadla Ceypkova vítězná a druhá po ní zas. — Poslední rány padly, Ceypek špulil rty, a ticho tichounko pohvídl, zakmital prsty volné pravice, až se zasmál (nemohl se ubrániti), když P. Vrba vykřikl:

"Oni Turku jeden!"
Kaplan zčervenál, ale dal se hned do směchu.

"Tak ještě jednou a půjdu, mám ještě cestu."

Zápas ten po dvojí porážce vybojoval P. Vrba vítězně. Dvakrát se při tom podíval přes karty, přeškvapen, nedůvěřivě, co ten Ceypek dělá, že snad zase nasehývá, to že by se mu poděkoval. Ale Ceypek kmital prsty a tichý hvízd zněl mu se rtů, jak se díval do svých karet jako by v hlubokém přemítání o poslední, zoufalé obraně. Nic však nevmyslí, když nechtěl. — Podlehl, na oko statečně se bránil; když bylo rozhodnuto, řekl s úsměvem: "Toť jsou jako ten Rus, velebný pane!"

Karty zmizely v šose černého kaplanova kabátu. Nežli se však P. Vrba úplně přistrojil, pověděl ještě nějakou novinu, vojenskou, válečnou, a také co on o té vojny míní a troufá. Rád to tu vykládal, poněvadž byl «Ceypek jinačí posluchač, nežli stará Hančika; rozuměl tomu. Vysloužilý voják!

A to starému kaplanu také lahodilo, že býval takového náhledu zrovna jako on, a že také soudil, se s Bonapartem je amen, ten že je v Egyptě pochován, bodejť, a teď že Jakubíny — no! — A Suvorov, ten šedivý, slovenský hrdina, ten že je zněl na padr — To musíme ještě sedivý hrdina" Vrba četl a tuze se mu to zalíbilo. Ale Ceypek zrovna tomu nerozuměl a divil se v duchu, proč «slovenský», když je ten chlapík generál Rus.

Ale ani nehesl; přivědčoval a stál zase "habt acht", třeba ne jako struna, a v bačkoraích, když se měl host k odchodu. Ostal tak, až mu P. Vrba podal ruku. Tu mu teprve upřímně děkoval, že si na něj vzpomněl, na něj, opuštěného šlovčína, a prosil, kdyby zas velebný pán přišel, když by mráz nebyl příšlivý.

"Ostane-li takhle, přijdu. A přinesu zas knížku," dodal štiplavě s úsměvem. "No, ale už musím, mám ještě cestu."

Ale kam, neček. Odešel.

Ceypek osaměv odtáhl stůl na místo, usedl zase na lavičku u kamen a seděl okamžik v tom blubokém tichu, až pojednou vstal, zatáhl dlouhou svou pravici po káždě sloupkových hodin na prádelníku a zas usedl. Hraní jejich stroj spustil.

Kovové zvuky, slabé ale lahodné jako nepronikavá, příjemná vůně, sladce vyznívajcí linuly se hlubokým tichem jako zakletého pokoje, do něhož padal svit sněhu hustěji se chumelého, tlumený kmeny starých stromů před okny v hraběcí zahradě —

Kdys tak uspával svého obrstváčnická mistr a sám při tom usínal. Teď stará vojenská píseň o prince Eugenu Savojském začínala loudit sen na víčka jen jeho a hned. Kdys ozýval se v takovou chvíli o patro výš chrapot z pokoje obrstváčnická strova, pak i z toho, kde seděl Ceypek u hodin, šrben, s blavou nachýlenou, klímaje. To bývalo duo obou starých vojáků. Teď měl Ceypek solo. —

P. Vrba vyšel ze zahradního domu, dal se Lipovou ulicí, také pustou a tichou, z té do Ječné, kterou měl namířeno do Stěpánské. Zmrzlý snít vzal pod nohama, a jak se od Petřina sem opíraly šikmé paprsky odpoledního slunce, růžově se rozjískoval. — Přituhovalo.

Všude, kudy starý kaplan šel, byla okna, upaná pilinami a mechem, jako cejn, jeden ledový květ; a vrata všude, dveře zamčeny. Všude se bránili krutému mrazu, který ostře pronikal každou skulinou.

Ani Ječná ulice, zasněžená, místem se zvějíme sněhu, nebyla živější. Od shora dolů jako vymřelá; ani pes nikde se nekmitl. Jen jedny saně přelítly níže s někým v beranici a v ohromném kožichu. Kůň od mrazu plný jín, po srsti, v ústech, uhaněl tryskem v obláčích páry, již vydechoval, a zvonce jeho v ten okamžik se stlumily v hlasu, jako by se mrazem zajikaly.

Dvě chudé ženy zabalené v obnošených šátkách míhly se kolem P. Vrby a pospíchaly skoro poklusem k sv. Štěpánu. Mráz P. Vrba také nutil do rychlejší chůze. Cítil zase jeho jehly ve tváři, jak jedovatě profukoval pod pláště až do rukávů, jak tuhla dobrá obuv a jak nohy začínaly zábat. Vzpomněl si, že by z toho se mohli probudit brabeneč, že by měl jít raději domů.

Nešel však, nýbrž k sv. Štěpánu. Namlouval si, však že se dlouho nezdrží a tén tam že je hůf. Od kostela v pravo opodál zvonice stál patrový dům, ne tuze vzhledný. — Dveře byly přivřeny, ale ne zamčeny. Jak vešel, shledl na šeré síni kolik mužů, mezi nimi obě ženské, které ho předběhly. Všichni se tlačili u dveří do světnice, všichni chudě oděni, muži v ehatrných pláštích, dva i bez nich, jen v starých kabátech po krk zapjatých. Všichni bez teplých čepic, jen v třfrohých, sešlých kloboucích, v obuvi hadrami otočené, všichni schoulení, hladem zmofněni, zimou se třesoucí, zkrfěhlí, zsinalí, ubozí.

Jakmile P. Vrba mezi ně vstoupil, oživil, jako by jiskra do nich vjela.

"Co tu děláte?" ptal se oklepávaje s bot umrzlý snít. "Proč nejedete dál?"

"Nesmíme, nemůžeme."
"Nejsme z téhle čtvrti."

Odpovídali najednou, a hned v to prosila jedna z žen: "Poněžné prosím, jemuostpane, vezmou nás tam."

"Vezmou, pro Boha jich prosím," zehronila druhá, a v kvilivou tu prosbu žen povzděl z huboka chorobný hlas mužský.

"Už jsem dva dni nejedl!"
A ostatní muži, schoulení, zsinalí, zapadlých zraků, žalovali sborem, jeden přes druhého:

"A mrzeme! Už to nevydržíme!"
"Proč nejedete do své čtvrti?" ptal se P. Vrba, hodně nablas, skoro přísně, vnitru však zkomoušen.

"Je tam plno."
"Všude je plno, v každé čtvrti."

"Byl jsem tam den," oznamoval nejstarší v usmoleném třfrohém klobouku, "a sv. Jindřicha, ale přišli zas jini, chtějí se také ohřát a najíst, tak jsem musel jít."

"Když je té blýy tolik, máš zlati, ve vaší čtvrti, tady, všude." — P. Vrba se omdlel, jako by se rozmyslel, pak vzal za kliku a řekl:

"Počkejte, posílám se, ale nevim."
Ještě nadořekl, už se k němu tlačili, aby se s ním dostali do ohřívárny v tento čas krutých mrazů a hladu u každé fary zřizené.

Upozornění!

Tímto oznamuji et. krajanům, že jsem přerušil veškeré obchodní spojení s panem Ehornem v Orland, Cal., a žádná společnost Ehorn & Bulin už není, — a tén, kteří mně psali a dostali anglickou a i českou odpověď, uvědomuji, že se tak stalo bez mého vědomí.

Každý, kdo sobě přeje cokoliv vědět o zdejší krajině, pište na adresu: 49-3

BULIN & CO., Orland, Cal., Box 112, neb Hamilton City, Cal.

DR. JAMES W. NOVÁK,
český zubní lékař.

Continental Block — 15, a Douglas ul. Pokoj č. 4 v rohu nad Berg Clothing Co. — Office Phone: Douglas 5077. — Residence, 915 William Str.; Phone: Douglas 6019. — Krajané z venkova, kteří nejsou s domácí prací zubařskou spokojeni, uňají dobře, když při návštěvě Omahy, zajdou k Dr. Novákovi, jenž za veškeré práce v oboru svém ručí. 341f

Chudáci hladem a zimou zrovna divočeli. Mačkali se a strkali, lky sfoučali, nejvíce mužští, aby se dostali hned za pátera a s ním do teplé jizby, kdež také podávali občasn a teplé jídlo. Ženské se bránily, a úpěnlivě vykřikovaly na P. Vrba, aby se jich ujal. Ten se dostal na okamžik sám do tísne v tom klubku zuřivých chudáků, až i od kliky ho strhlil. Chytiv ji však na novo vykřikl:

"Žádného nevezmu, nejde to. — Ale tu máte — Počkejte, zpátky! Jist vám dám."

Zarazili, a ztichli, když viděli, že sahá pod límeč svého pláště, do kapsy. Ale jak vytáhl kus chleba, a pečiva kus, chňaplo po něm deset ruk, až jedna z nich, kostnatá, žilovatá ho Vrbovi zrovna vytrhla. Ostatní byly by se na šťastného lovce vrhly, ale P. Vrba měl pro každého kus. Vytahoval z pláště, rozdával a důtklivě nabádal:

"Tu máte, jezte, ale tu musíte počkat. Počkejte podívám se, budu prosit, a bude-li trochu místa, nechají vás. A teď mne pusťte!"

Zaklepal, jednou, podruhé; když se nikdo neozýval, vzpomněl si, že ti tu chudáci jistě také klepali a bušili, že vnitř už na to ani nehlesnou. Proto hlasem volal, kdo je, aby ho pustili — Ženy a mužové na chodbě také polykali hltavě hrubá sousta, jež z božího daru zuřivě uthrovali rukou i zuby.

Dvě ohřívárny se na polo otevřely, a ten průlínou protáhli se starý kaplan. Prostorná, vytopená jizba, ježž teplo P. Vrba přijemně ovanulo přes to, že vzduch tu byl dusný, byla plna ubohého lidu. Seděl na dlouhé lavičce podél zdi u oken, zamrzlých, plných ledových květů, seděl prostředkem dlouhého, nekrytého stolu, křehlí se na podlaze, na koneci, dál ode dveří, stál u zedí opeňi, vše ve smůli, starci, stařeny v šátkách i šepcích; stařen tu bylo nejvíce a žen s dětmi. Všichni takový chu-

dáci jako ti tam přede dveřmi, v chatrném oděvu, přepadlí, ale na ve tvářích mrazem promodralí nebo zsinalí.

Měli tu teplo a také tu dostali jíst, sice jen polévku a kus chleba, ale neměli alespoň tak velkého hladu. A seděli v suchu, v teple —

Proto také nezmlkla jizba zoufalým tichem jako mrazivá chodba nebo pustá ulice. Hovor se ozýval ze skupin těch ubohých, většinou tlumený, nejživější z koutů, kde se děti slezly v kupku. Některí však, muž i žena, stáli nebo seděli mlčky, s hlavou sklopenou, s kalným zrakem na černou podlahu upřeným, a myšlili na své, pro které tu nebylo místa, i na to, jak bude, až i také je samy odtud pustí, aby uvolnili zase jiným z farnosti.

(Pokračování.)

HLEDÁTE DOMOV?

Na přání mnoha našich odběratelů a věduoce, že dnes jest velká síla nesvědomitých pozemkových jednatelů v této zemi, kterým se jen o to jedná peníze z našeho lidu vytlákat, umínili jsme si, že podáme čtenářům našich časopisů spolehlivou informaci o krajínách, do kterých se hodlají přistěhovat, a o okolnostech, které tam existují. Naši informace usíme ovšem čerpat z vládních a státních raportů a ačkoliv tím máme hodně práce nemíníme svým čtenářům za tuto práci něčeho čítat, pouze jen za výlohy kolků, papíru a obálek. Ale čítáme, že tím se našim čtenářům velice zavděčíme a jelikož jsme první český časopis, který podává kteroukoliv informaci svým čtenářům soukromě a společně, doufáme, že snaha naše bude uznána. Na výlohy doplátní a kolků zašlete 10c na: **INFORMACE, Pokrok Publ. Co., 1417-19 So. 13th Str.**

Sdružení českých lékařů v Omaze a South Omaze

DR. ŠRÁNEK J. M.,
sev.-záp. roh 8. a Hickory ul
Telefon Douglas 6645.	DR. ŠIMÁNEK G. F.,
1262 již. 13. ul., Omaha.
Operacím se věnuje evlátní pozor-
nost.
DR. KOUTSKÝ JOHN W.,
405 sev. 24. ul., So. Omaha.
Telefon South 142.	DR. KÁLAL F. J.,
627 City National Bank,
proti Bennettovu obchodu.
Telefon Douglas 1781.
DR. NĚMEC CHAS J.,
1316 William ul., Omaha.
Telefon Douglas 2817.	DR. SWOBODA LOUIS,
301 Paxton Bldg., Omaha.
Telefon Douglas 807.
- My shora uvedení lékaři dle pravidel lékařské etikety nepřijímají žádnou formu veřejné ohlavoňi kteréhokoli lékaře nebo zana v kterýchkoliv časopisech svých pacienty, necht ať je to jakýmkoliv způsobem, ať ve zprávách místních nebo osobních. 629f